

Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Rehberi

Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
İç Kontrol şubesi Müdürlüğü

Hasan Denli

Mali Hizmetler Uzmanı

Tel: 98242

Zehra Beste Yıldız

İç Kontrol Standartları Hazırlama şefi

Tel: 98250

Mücahit Karahan

İç Kontrol Standartları Hazırlama Teknik Elemanı

Tel:98291

řUBAT 2026

İçindekiler

1	GİRİŞ	2
1.1	Dayanak	2
1.2	Amaç	2
1.3	Kapsam	2
1.4	Hukuki Çerçeve	2
2	İÇ KONTROL DEĞERLENDİRME ANKETİ	2
2.1	Amaç ve Kapsam	2
2.2	Uygulama ve Sorumluluk	3
2.3	Cevaplama Yöntemi	3
2.4	Anket Sonuçlarının Yorumlanması	4
3	HARCAMA BİRİMİ DÜZEYİNDE EYLEM PLANI HAZIRLAMA SÜRECİ	4
3.1	Kapsama Alınan Harcama Birimleri	4
3.2	Genel Esaslar	4
3.3	Sürecin Yürütülmesi	4
3.4	İDARE İÇ KONTROL STANDARTLARINA UYUM EYLEM PLANI HAZIRLIĞI	5
4	EYLEM PLANI YAKLAŞIMI	5

1 GİRİŞ

1.1 Dayanak

Kamu idarelerinde iç kontrol sistemi; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile düzenlenmiş, Kamu İç Kontrol Standartları ise Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile belirlenmiştir.

Bu standartlara uyumun sağlanması amacıyla, idareler tarafından Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planlarının hazırlanması öngörülmüştür.

2025 yılı içerisinde yürürlüğe giren yeni düzenlemeler ile birlikte, iç kontrol sistemine ilişkin yükümlülüklerde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda;

- Daha önce yalnızca idare düzeyinde hazırlanan Uyum Eylem Planlarının,
- 01.01.2026 tarihinden itibaren **harcama birimleri düzeyinde,**
- **Harcama yetkililerinin sorumluluğunda** ayrıca hazırlanması hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca İzleme ve Değerlendirme Rehberi ile birlikte, iç kontrol uygulamalarının yalnızca varlığı değil, **olgunluk seviyesi** de Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından izlenmeye başlanmıştır.

1.2 Amaç

Bu rehberin amacı; İdarenin ve harcama birimlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum düzeyini sistematik şekilde değerlendirmelerine, gelişim alanlarını tespit etmelerine ve bu alanlara yönelik uygulanabilir eylem planları hazırlamalarına rehberlik etmektir.

1.3 Kapsam

Bu rehber;

- İç kontrol değerlendirme anketinin uygulanmasına,
- Harcama birimi düzeyinde eylem planı hazırlanmasına,
- İdare düzeyinde konsolide eylem planı oluşturulmasına,
- Koordinasyon, izleme ve raporlama süreçlerine

ilişkin usul ve esasları kapsar.

1.4 Hukuki Çerçeve

Bu rehber aşağıdaki mevzuat ve düzenlemeler esas alınarak hazırlanmıştır:

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği
- İç Kontrol Yönetmeliği
- İzleme ve Değerlendirme Rehberi

2 İÇ KONTROL DEĞERLENDİRME ANKETİ

2.1 Amaç ve Kapsam

İç Kontrol Değerlendirme Anketi, idarenin ve harcama birimlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum düzeyini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anket aracılığıyla, iç kontrol sisteminin mevcut durumu sistematik bir yaklaşımla

değerlendirilmekte; idarenin karşı karşıya bulunduğu riskler, kaynaklar ve kurumsal öncelikler çerçevesinde kontrol yapısının hedeflere ulaşmayı ne ölçüde desteklediği analiz edilmektedir.

Bu çalışma bir denetim faaliyeti niteliği taşımamakta, idarenin iç kontrol sisteminin olgunluk seviyesini artırmaya yönelik kurumsal gelişim sürecini destekleyen bir yönetim aracı olarak uygulanmaktadır. Elde edilen bulgular, geliştirilmesi gereken alanların tespit edilmesine ve bu alanlara yönelik uygulanabilir eylemlerin planlanmasına temel oluşturmaktadır.

Anket, Kamu İç Kontrol Standartlarının beş temel bileşeni esas alınarak hazırlanmıştır. Bu bileşenler ve soru dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Bileşen	Soru Sayısı
Kontrol Ortamı	26
Risk Değerlendirme	10
Kontrol Faaliyetleri	17
Bilgi ve İletişim	20
İzleme	6
Toplam	79

2.2 Uygulama ve Sorumluluk

Anketin uygulanmasından harcama birimi yöneticileri sorumludur. Her birim, kendi görev ve faaliyet alanı çerçevesinde soruları mevcut uygulamaları yansıtacak şekilde cevaplamaktadır. Cevaplar verilirken yazılı düzenlemeler, fiilî uygulamalar ve kanıtlanabilir süreçler esas alınmaktadır.

Doldurulan anketler Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından konsolide edilmekte, sonuçlar idare genelinde değerlendirilerek üst yönetime sunulmaktadır. Bu süreç, iç kontrol sisteminin bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasını sağlamaktadır.

Harcama Birimleri	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
- Kendi birimlerinde anketin eksiksiz ve doğru şekilde doldurulmasını sağlar. - Cevapların mevcut uygulamaları yansıtmaya dikkat eder.	- Metodoloji, koordinasyon ve rehberlik sağlar. - Anket sonuçlarını konsolide eder. - Genel değerlendirme raporunu hazırlar. - Sonuçları üst yönetime sunar.

2.3 Cevaplama Yöntemi

Anket soruları üçlü bir değerlendirme sistemi üzerinden cevaplanmaktadır. “Evet”, “Geliştirilmekte” ve “Hayır” seçenekleri, kontrol faaliyetlerinin uygulama düzeyini ortaya koyacak şekilde tasarlanmıştır.

Cevaplar; yazılı düzenlemeler, fiilî uygulamalar ve kanıtlanabilir süreçler esas alınarak verilmelidir.

Cevap	Puan	Açıklama
EVET	2	Uygulanması beklenen kontrol faaliyetlerinin birimde etkin ve yeterli düzeyde uygulandığı anlamına gelmektedir.
GELİŞTİRİLMEKTE	1	Uygulanması beklenen kontrol faaliyetlerinin kısmen uygulandığını , ancak tam olarak yerleşmediğini göstermektedir.
HAYIR	0	Uygulanması beklenen kontrol faaliyetlerine yönelik hiçbir uygulamanın bulunmadığı anlamına gelmektedir.

2.4 Anket Sonuçlarının Yorumlanması

Anket sonuçları, verilen cevapların puanlanması ve yüzdelik değerlere dönüştürülmesi yoluyla değerlendirilmektedir. Elde edilen oranlar, idarenin iç kontrol sisteminin mevcut gelişim düzeyini göstermekte ve iyileştirme çalışmalarına yön vermektedir.

Bu değerlendirme, yalnızca mevcut durumu ortaya koymakla kalmamakta; aynı zamanda hangi alanlarda öncelikli gelişim sağlanması gerektiğine ilişkin metodolojik bir çerçeve sunmaktadır.

Yüzdelik Aralık	Değerlendirme
0–25 %	İç kontrol sisteminin gelişim düzeyi çok düşük seviyededir.
26–50 %	İç kontrol sisteminin gelişim düzeyi düşük seviyededir.
51–75 %	İç kontrol sisteminin gelişim düzeyi orta seviyededir.
76–90 %	İç kontrol sisteminin gelişim düzeyi yüksek seviyededir.
91–100 %	İç kontrol sisteminin gelişim düzeyi en üst seviyededir.

3 HARCAMA BİRİMİ DÜZEYİNDE EYLEM PLANI HAZIRLAMA SÜRECİ

3.1 Kapsama Alınan Harcama Birimleri

İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (İKUEP) çalışmaları kapsamında, 2026 yılında sürece öncelikli olarak dahil edilecek harcama birimleri ve bu birimlerin seçilme gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir:

- Yol Yapım Dairesi Başkanlığı:** Kurumun ana faaliyet alanına ilişkin süreçlerde iç kontrol standartlarının uygulanma durumunun değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kapsama alınacaktır.
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı (SGDB):** İKUEP çalışmalarının pilot uygulama olarak yürütülmesi ve yönetsel yaklaşımın test edilmesi amacıyla sürece dahil edilecektir.
- Ar-Ge Dairesi Başkanlığı:** Yöntem geliştirme ve iyileştirme faaliyetleri kapsamında iç kontrol uygulamalarının değerlendirilmesi, geliştirilmesi ve mevcut kalite çalışmalarının iç kontrol standartlarıyla ilişkilendirilme durumunun analiz edilmesi amacıyla kapsama alınacaktır.

3.2 Genel Esaslar

2026 yılında çalışma kapsamına alınan harcama birimleri, bu anket çalışmasına ek olarak; iç kontrol standartları genel şartlarına ilişkin sorulara vereceklere cevaplara uygun şekilde mevcut durumlarını ‘kanıtlanabilir’ şekilde tanımlayacak ve 31.12.2027 tarihine kadar iç kontrol standartlarına uyumu güçlendirmek için, öncelikli olarak belirleyecekleri alanlarda uygulanabilir eylemler tanımlayacaklardır. Bu süreç sonunda **Harcama Birimi İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı** hazırlanarak uygulamaya alınacaktır.

3.3 Sürecin Yürütülmesi

Kapsam dahilindeki harcama birimlerinde çalışma şu adımlarla yürütülecektir:

Sıra	Adım	Uygulama Yöntemi
1	Anket sorularının cevaplanması	Bkz Başlık 2
2	Mevcut durumun tanımlanması	“EVET” ve “GELİŞTİRİLMEKTE” cevabı verilen sorular için, mevcut durumda uygulanan kontroller mutlaka tanımlanmalıdır. Mevcut durumda uygulanan kontrol faaliyetleri (yazılı ve yazılı olmayan kural ve uygulamalar) kanıtlanabilir şekilde tanımlanmalıdır.

3	Eylemlerin belirlenmesi	Mevcut durumu iyileştirmek ve beklenen kontrol seviyesine uyumu artırmak için 31.12.2027 tarihine kadar yapılacak eylemler tanımlanmalıdır. (bkz eylem planı uygulama yaklaşımı)
4	Koordinasyon ve Rehberlik Toplantıları	Bkz Koordinasyon ve Rehberlik
5	Nihai planın onaylanması ve raporlanması	Eylem planına nihai hali verildikten sonra birim yöneticisi tarafından onaylanarak, Daire Başkanı onayı ile Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına gönderilmelidir.

Koordinasyon ve Rehberlik

Çalışmalar süresince Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı İç Kontrol Şubesi Müdürlüğü tarafından koordinasyon ve rehberlik desteği sağlanacaktır.

Bu kapsamda, harcama birimleri ile hazırlık ve değerlendirme toplantıları organize edilecektir.

- Hazırlık toplantısında, eylem planı hazırlamaya ilişkin yöntem açıklanarak, birimle birlikte örnek uygulamalar yapılacaktır.
- Değerlendirme toplantısında, birim tarafından hazırlanan çalışma birimle birlikte gözden geçirilerek, geri bildirim verilecektir.

3.4 İDARE İÇ KONTROL STANDARTLARINA UYUM EYLEM PLANI HAZIRLIĞI

Birimlerden elde edilecek iç kontrol değerlendirme anketi sonuçları, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından konsolide edilerek idare genelini kapsayan bir değerlendirme yapılacaktır. Bu değerlendirme sonucunda, iç kontrol standartlarına uyumun güçlendirilmesine yönelik öncelikli alanlar belirlenecek ve söz konusu alanlarda idare düzeyinde uygulanacak eylemler tanımlanacaktır.

Belirlenen öncelikli alanlara ilişkin eylemler, ilgili birimlerin katkılarıyla oluşturulacaktır.

- İnsan kaynakları yönetimi, personelin eğitim ve gelişim faaliyetlerine yönelik gereklilikler ile etik kural ve uygulamalarına ilişkin gereklilikler Personel Dairesi Başkanlığı ile;
- Organizasyonel standartlar ve Program ve İzleme Dairesi Başkanlığı ile;
- Bilgi teknolojileri ve yönetim bilgi sistemlerine ilişkin gereklilikler Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı ile;
- Arşiv yönetimine ilişkin gereklilikler Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ile;
- Varlık yönetimine ilişkin gereklilikler Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı ve Makine ve İkmal Dairesi Başkanlığı ile;
- Planlama, programlama ve bütçeleme süreçlerine ilişkin gereklilikler Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı ile;
- İç denetim faaliyetlerine ilişkin gereklilikler ise İç Denetim Birim Başkanlığı ile

vb. yürütülecek çalışmalar kapsamında ele alınacaktır.

Bu çalışmalar sonucunda, idare genelinde uygulanacak **İdare İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı** hazırlanarak yürürlüğe alınacaktır.

4 EYLEM PLANI YAKLAŞIMI

- Uygulanması beklenen kontrol faaliyetlerinin mevcut durumda tam olarak hayata geçirilmemiş olması, bir eksiklikten ziyade iç kontrol sisteminin geliştirilmesine ve risk yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik bir fırsat olarak değerlendirilecektir.
- Bu kapsamda, tüm kontrol faaliyetlerinin kısa süre içerisinde eksiksiz şekilde uygulanması beklenmeyecek; önümüzdeki iki yıllık dönemde mümkün, uygulanabilir ve fayda-maliyet açısından etkin

olan öncelikli kontrol faaliyetlerinin kademeli olarak devreye alınması hedeflenecektir. İç kontrol sisteminin olgunluk seviyesindeki gelişim yıllar itibarıyla izlenecektir.

- Her bir anket sorusu için mutlaka bir eylem planı hazırlanması zorunlu olmayacaktır. İç kontrol sisteminin temel ilkesi olan fayda–maliyet etkinliği gözetilerek, özellikle “Hayır” ve “Geliştirilmekte” cevabı verilen alanlar başta olmak üzere, gerekli görülen tüm konular için eylem belirlenebilecektir.
- Eylemler tanımlanırken genel ve soyut ifadelerden kaçınılacak; birimin faaliyet alanı, stratejik planı, performans programı ve birim hedefleri ile doğrudan uyumlu, somut ve uygulanabilir nitelikte ifadeler kullanılacaktır.
- Bazı kontrol faaliyetleri doğrudan ya da yalnızca harcama biriminin sorumluluğunda olmayabilecektir. Bu tür alanlarda, sorumluluk ilgili birimler için tanımlanmış olup, bu başlıklarda ayrıca eylem belirlenmesi beklenmeyecektir. Bununla birlikte, doğrudan birimin sorumluluğunda olmadığı tespit edilen diğer hususlar için, ilgili başlık altında “idare önerisi” şeklinde not düşülmesi yeterli görülecektir.